

Risale-i Nur gözüyle namaz

“Namazda ruhun, kalbin, aklın büyük bir rahatı vardır. Hem, cisme de o kadar ağır bir iş değildir.” (Sözler, s. 41)

Üstad Bediüzzaman Hazretleri, “İslâmiyet’te imandan sonra en yüksek hakikat namazdır”¹ ifadesiyle “imanın gereği ve ubudiyetin hulâsası”² olan namazın ehemmiyetine dikkat çekmiştir.

Namazı, “kul ile Allah arasında yüksek bir nisbet (bağ) ve ulvî bir münasebet ve nezih bir hizmet ve Hâlık-ı Zülcelâl tarafından her yirmi dört saat zarfında tayin edilen vakitlerde manevî huzuruna yapılan bir dâvet”³ olarak tarif eden Üstad Bediüzzaman, namazı “kalplerde azamet-i ilâhiyeyi tesbit ve idame ve akılları ona tevcih ettirmekle adalet-i ilâhiyenin kanununa itaat ve nizam-ı Rabbaniye imtisâl ettirmek için yegâne ilâhî bir vesile”⁴ olarak görmüştür.

Namazın tarifinin yanı sıra, mânâsı ve mahiyetinin de üzerinde çok tafsîlâtı olarak duran Üstad Hazretleri, “Şükür nev’lerinin en câmiî (kapsamlı) ve fihriste-i umumiyesi (genel özeti)”⁵; hem “bütün ibâdâtın envânını şâmil bir fihriste-i nuraniye ve bütün esnaf-ı mahlûkatın elvân-ı ibadetlerine (ibadet çeşitlerine) işaret eden bir harita-i kudsiye”⁶ olarak nitelendirdiği namazın, insana “bu misafirhane-i dünyada aciz ve fakir kalbine kut ve gına (azık ve zenginlik) ve elbette bir menzili olan kabrinde gıda ve ziya ve her halde mahkemesi olan mahşerde senet ve berat ve ister istemez üstünden geçilecek Sırat köprüsünde nur ve Burak”⁷ olacağını da belirtmiştir.

“Şu kâinattan maksad-ı a’lâ (yüce maksat), tezahür-ü rububiyete karşı ubudiyet-i külliye-i insaniyedir”⁸ diyen Üstad Bediüzzaman, Cenâb-ı Hak’ın bizlere sunduğu küllî hadsiz nimetlere karşılık, bizden de küllî bir niyet ve hadsiz bir itikat istediğini belirtmektedir.⁹ Bu ise, namazda dercedilmiştir. Yani, “mahlûkata zabıtlık eden ve hayvanata ve nebatata kumandanlık yapan ve mevcudat-ı arziyeye halifelik etmeye kabil olan ve kendi hususî âleminde kendini herkese vekil telâkki eden insanın”¹⁰ “bir Kadir-i Zülcelâlin, bir Rahim-i Zülcemalin dergâhına niyaz ile namaz ile müracaat etmesidir.”¹¹

Namazda okunan mübarek kelimeler sayesinde her mü’min adeta küçük bir mi’rac yaşar. O yüzden, “her mü’minin namazı, onun bir nevî mi’racı hükmündedir ve o huzura lâîk kelimeler ise, Mi’rac-ı Ekber-i Muhammed Aleyhissalatu Vesselâm’da söylenen sözlerdir.”¹² Namazla bize bahşedilen bu kudsî kelimeleri her namazda okumak ve zikretmekle, “o selâm-ı ilâhideki emir ve fermana bir imtisâldir. Hem ona (Peygamberimize asm) karşı biat etmektir. Ve her gün biatını, yani memuriyetini kabul ve getirdiği fermanlara itaatlerini tecdid ve tazelemektir. Hem Risâletini bir tebriktir. Hem, umum âlem-i İslâma her gün bu kelime ile onun getirdiği saadet-i ebediye müjdesine karşı bir teşekkürdür.”¹³ Bu itibarla, “namazda söylediğimiz o mübarek ve mukaddes kelâmlara pek büyük yümünler, feyizler ve berekât-ı ilâhiye

terettüp eder.”14

“İnsan, şu kâinata geldikten sonra, iki cihet ile ubudiyeti var. Bir ciheti galibâne bir sûrette bir ubudiyeti, bir tefekkürü var; diğeri hazîrâne muhababane sûretinde bir ubudiyeti, bir münacatı vardır”15 diyen Üstad Bediüzzaman Hazretleri, bu iki cihet ibadetin de namazda olduğunu izah ederken; “Bir nevî mi’rac hükmünde olan namaz ile mânen ve hayalen veya niyeten iki cihandan geçip, kayd-ı maddiyâtta tecerrüt edip bir mertebe-i külliye-i ubudiyete (kulluğun geniş, umumî ve büyük mertebesine) çıkıp, bir nevî huzura müşerref olup ‘İyyake na’büdü’ (Ancak sana kulluk ederiz) hitabına, herkesin kabiliyeti nisbetinde bir mazhariyet-i azimedir.”16 Yani insan namazla, gaibane ibadetten muhababa sûretindeki ibadete yükselerek, Cenâb-ı Hak’la karşılıklı konuşma ve muhatap olma şerefiyle şereflenmektedir. Ayrıca, “ruy-i zeminde mü’minler ve muvahhidindeki cemaat-ı uzma, umum mevcudat ve vücudumuzdaki bütün zerreceler olarak üç büyük cemaati içine alan kapsamlı bir ibadetle müşerref olmaktadır.” 17

Son derece önemli ve üzerimize farz kılınan “Namazda lâzım olan tadil-i erkân, müdavemet ve muhafazadır.” 18 Yani, namazı usûlüne uygun, devamlı ve zamanında ve mümkünse cemaatle kılmak gibi şartlardır.

Namazın cemaatle kılınmasının fazileti ve kazanımları üzerinde de duran Üstad Bediüzzaman Hazretleri, “Mü’minler ibadetlerinde, duâlarında birbirine dayanarak cemaatle kıldıkları namaz ve sair ibadetlerinde büyük bir sır vardır ki; her bir fert, kendi ibadetinden kazandığı miktardan pek fazla bir sevab, cemaatten kazanıyor. Ve her bir fert, ötekilere duâcı olur, şefaathçi olur, tezkiyecisi olur; bilhassa Peygamber Aleyhissalatu Vesselâm’a. Ve keza her bir fert, arkadaşlarının saadetinden zevk alır ve Hallak-ı Kâinata ubudiyet etmeye ve saadet-i ebediyeye namzet olur.” 19

Namazı zamanında ve cemaatle kılmanın fazileti ve kazanımlarından biri de; “Vaktin evvelinde (namaz vaktinin girdiği ilk anlarda), Kâbe’yi hayalen nazara almakla namaz kılmak menduptur ki (çok sevaplıdır), birbirine giren daireler gibi, Beytin (Kâbe’nin) etrafında teşekkül eden safları görmekle, yakın saflar Beyti ihata ettikleri gibi, en uzak safların da âlem-i islâmî ihata etmiş olduğunu hayal ile görsün. Ve o saflara girmekle, o cemaat-ı uzmaya dâhil olsun ki, o cemaatin icma ve tevatürü, onun namazda söylediği her dâvâyı ve her bir sözüne bir hüccet ve bir bürhan olsun.” 20

Bütün bu mânâlar ışığında; Cenab-ı Hak’kın marziyat-ı Rabbaniyesi (Allah’ın rıza dairesi) olan islâmiyetin, başta namaz olarak, esasatını cin ve inse mi’rac hediyesi olarak getiren Resul-i Ekrem Efendimiz Aleyhissalatu Vesselâm’ı dinleyip, Kur’ân’a kulak verip, enva-i ibadatın fihristesi (bütün ibadet çeşitlerinin listesi) olan namaz ile, insanlar birçok makamat-ı âliye içinde çok lâtif vazifelerle telebbüs edip,21 şu dar-ı dünya denilen mescid-i kebirinde, fariza-i ömürlerini (ömür borcu) ve vazife-i hayatlarını edâ edip, ahsen-i takvim suretini alarak, bütün mahlûkat üstünde bir mertebeye çıkıp; yümn-i iman ve emn-i emanet (imanın bereketi ve kuvvetiyle emanetin güvende olması) ile mücehhez emin bir halife-i arz olur.” 22

Bu münasebetle, Cenâb-ı Hak her iki hayat levazımâtını elde etmek için yirmi dört saatlik bir vakit vermiştir. Çoğunu aza, azını çoğa vermek sûretiyle, yirmi üç saati kısa ve fanî olan dünya hayatına, hiç olmazsa bir saati de beş namaza ve bâkî ve sonsuz uhrevî hayata sarf etmek lâzımdır ki, dünyada paşa, ahirette geda (dilenci) olmasın.” 23

Her meselede olduğu gibi, namaz meselesinde de en güzel tarifi ve izahı Risâle-i Nur yoluyla Üstad Bediüzzaman Hazretleri yapmıştır. Risâle-i Nur’un dördüncü, dokuzuncu ve yirmi birinci sözleri bu konunun merkezi durumundadır. Sair risâlelere de serpiştirilen namaz ibadeti, muhataplar üzerinde büyük tesirler meydana getirmektedir.

Sultanlar sultanından, şanlı Resûlüyle bize hediye olarak gönderilen ve yaratılışımızın asıl vazifesi, kulluğun esas ve kat’î borç olan; hakikî ebedî hayatımızın saadetine vesile olacak bir güzel ve hoş ve rahat ve rahmet bir hizmet olan namazı Risâle-i Nur’un gözüyle ve kazandırdığı şuurla kılarak, Cenâb-ı Hak’ka tesbih ve tazim ve şükür borcumuzu mutlaka eda etmeliyiz. Ve bu sûretle bütün ömür sermayemizi âhirete mal edip, fani ömrümüzü bâkileştirmeliyiz.

Dipnotlar:

1- Tarihte-i Hayat, s. 226. 2- Sözler, s. 206. 3- İsharatü’l İ’caz, s. 76. 4- A.g.e. 76. 5- Mektubat 612. 6- Sözler 72. 7- A.g.e 428. 8- A.g.e. 417. 9- A.g.e. 580. 10- A.g.e 581. 11- A.g.e. 74. 12-Şuâlar 156. 13- Emirdağ Lâhikası 681. 14- Mesnevî-i Nuriye 134. 15- Sözler 526. 16- A.g.e. 324. 17- Mektubat 668. 18- İsharatü’l İ’caz 75. 19- Mesnevî-i Nuriye 376. 20-

Mesnevî-i Nuriye 122. 21- Sözler 203. 22- A.g.e. 207. 23- A.g.e. 353.